

UOHSX001HX1K

Údaje označené v textu jako [...] obsahují obchodní tajemství účastníka řízení, resp. společnosti United Energy, a.s.

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ROZHODNUTÍ

ÚOHS-S069/2008/DP-15868/2009/820

V Brně dne 10. prosince 2009

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení sp. zn. S 069/2008/DP zahájeném dne 11. února 2008 z moci úřední podle § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, ve věci možného porušení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, a možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, jehož účastníkem je **společnost Czech Coal Services a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 27261824, vydává v souladu s § 67 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, toto

r o z h o d n u t í :

Ve správním řízení sp. zn. S 069/2008/DP zahájeném z moci úřední dne 11. 2. 2008 s účastníkem řízení, jímž je společnost **Czech Coal Services a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 27261824, ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, kterého se měl účastník řízení dopustit tím, že

1. v období od 1. 1. 2000 do současnosti uplatňoval ve smlouvách o prodeji a koupi hnědého uhlí uzavíraných se svými odběrateli, rozdílné ceny za shodné či srovnatelné plnění, a to bez objektivně ospravedlnitelných důvodů,
2. v období od 1. 1. 2007 do současnosti bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odmítal dodat společnosti United Energy, a.s., se sídlem Most – Komořany, Teplárenská 2, IČ 27309959, jí požadované množství paliva, které by jí umožnilo zamýšlený objem výroby elektrické energie nezávislé na výrobě tepla (tj. v kondenzačním režimu),

nebylo prokázáno porušení zákazu stanoveného v § 11 odst. 1 zákona ze strany účastníka řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Zahájení správního řízení

1. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „Úřad“) obdržel dne 17. 10. 2006 od společnosti United Energy, a.s., se sídlem Most – Komořany, Teplárenská 2, IČ 46708197 (dále též „UE“),¹ podnět vedený pod sp. zn. P 711/2006² ve věci možného porušení § 11 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon“), společností Mostecká uhelná a.s. (nyní Czech Coal Services a.s.), se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 27261824 (dále též „CCS“ nebo „účastník řízení“). V podnětu společnost UE uvedla, že společnost CCS si je vědoma technologické závislosti společnosti UE na dodávkách uhlí z produkce společnosti CCS, a proto si vůči společnosti UE vynucuje nepřiměřené smluvní podmínky, které jsou ve srovnání se smluvními podmínkami jiných odběratelů společnosti CCS výrazně diskriminační, zejména pokud jde o cenu komodity.
2. Společnost UE dále v přípisu ze dne 18. 12. 2006 uvedla, že společnost CCS pro rok 2007 jednostranně stanovila objem dodávek uhlí pro UE na výši [...] tun uhlí ročně, což dle společnosti UE představuje cca 60 % objemu, který tato společnost pro rok 2007 požaduje.³
3. Přípisem ze dne 20. 12. 2007 společnost UE doplnila své podání o tvrzení, že společnost CCS nadále pokračuje v omezování dodávek uhlí pro Teplárnu a elektrárnu Komořany (dále též „Teplárna Komořany“) s tím, že od 1. 1. 2008 hodlá již jednou omezené dodávky uhlí ještě dále snížit, a to na cca [...] tun za rok.⁴

¹ Dne 7. 12. 2006 byla do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1722 zapsána společnost United Energy právní nástupce, a.s., se sídlem Most – Komořany, Teplárenská 2, IČ 27309959, jež vznikla rozdělením společnosti United Energy, a.s. (IČ 46708197) s tím, že na ni přešlo jmění společnosti United Energy, a.s., které bylo uvedeno v projektu rozdělení. Rozdělením předmětné společnosti vznikla dále společnost Teplárenská, a.s., se sídlem Most – Komořany, Teplárenská 2, IČ 27309941. Společnost United Energy právní nástupce, a.s. byla ke dni 20. 3. 2009 přejmenována na United Energy, a.s.

² Viz str. 1-6 spisu sp. zn. S 069/2008.

³ Viz str. 660 spisu sp. zn. S 069/2008.

⁴ Viz str. 8067-8068 sp. zn. S 069/2008.

4. Úřad, na základě shromážděných podkladů a informací, zahájil dne 11. 2. 2008 se společností CCS správní řízení sp. zn. S 069/2008, jehož předmět byl zpřesněn přípisem Úřadu ze dne 25. 9. 2008, ve věci možného porušení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 63/1991 Sb.“), a § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon“).
5. Možné porušení § 9 zákona č. 63/1991 Sb. a § 11 zákona Úřad spatřoval v tom, že společnost CCS v období od 1. 1. 2000 do současnosti uplatňovala ve smlouvách o prodeji a koupi hnědého uhlí, uzavíraných se svými odběrateli, rozdílné ceny za shodné či srovnatelné plnění, a to bez objektivně ospravedlnitelných důvodů, kdy např. společnosti UE byla účtována bez objektivně ospravedlnitelných důvodů za srovnatelné plnění vyšší cena, než jiným odběratelům, a v důsledku tohoto jednání byla společnost UE v hospodářské soutěži znevýhodněna. Možné porušení § 11 zákona Úřad dále spatřoval v tom, že společnost CCS v období od 1. 1. 2007 do současnosti bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odmítala dodat společnosti UE jí požadované množství paliva, které by jí umožnilo realizovat zamýšlený objem výroby elektrické energie nezávislé na výrobě tepla (tj. v kondenzačním režimu), ačkoli je společnost UE na společnosti CCS do značné míry závislá.

II. Charakteristika účastníka řízení, přičitatelnost jednání

6. Společnost CCS byla zapsána do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1590, dne 28. 12. 2004. Předmětem činnosti společnosti CCS je mj. činnost prováděná hornickým způsobem a hornická činnost dle zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů. Mezi další významné činnosti této společnosti patří projektování lomů a dolů, rozvod tepelné energie, obchod a distribuce elektrické energie. V rámci skupiny Czech Coal, do níž společnost CCS náleží, se společnost CCS specializuje na poskytování sdílených služeb uvnitř této skupiny.⁵
7. Za představenstvo jednájí navenek jménem společnosti vždy nejméně dva členové představenstva, přičemž alespoň jedním z nich musí být předseda nebo místopředseda představenstva.

II.1. Přičitatelnost jednání

8. Společnost CCS je nástupnickou společností společnosti **Mostecká uhelná společnost, a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 49101463 (dále též „Mostecká uhelná společnost, a.s.“), jež byla dne 1. 11. 1993 zapsána do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 474. Akciová společnost byla založena Fondem národního majetku České republiky, na který přešel majetek státního podniku ve smyslu § 11 odst. 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění zákona č. 210/1993 Sb. Společnost vznikla spojením bývalých státních podniků Doly a úpravny Komořany, se sídlem Most - Komořany, Doly Ležáky, se sídlem Most, a Doly Hlubina, se sídlem Litvínov.

⁵ Srov. <http://www.czechcoal.cz/cs/profil/clenove/index.html>.

9. Na základě rozhodnutí valné hromady Mostecké uhelné společnosti, a.s. ze dne 17. 6. 2003 o zrušení společnosti bez likvidace s převodem jmění na jednoho akcionáře, došlo ke zrušení této společnosti a převodu jejího jmění na společnost **LEŽÁKY a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 25428799 (dále též „LEŽÁKY“), zapsanou v obchodním rejstříku Krajského soudu v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1365. Mostecká uhelná společnost, a.s. zanikla výmazem z obchodního rejstříku dne 20. 8. 2003 s převodem jmění na společnost LEŽÁKY s tím, že k témuž dni byla zapsána změna obchodní firmy LEŽÁKY na **Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce** (dále též „Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce“).⁶
10. Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce zanikla výmazem z obchodního rejstříku dne 4. 7. 2005 na základě rozhodnutí jediného akcionáře Mostecké uhelné společnosti, a.s., právní nástupce, ze dne 27. 5. 2005 o zrušení společnosti bez likvidace s převodem jmění na jediného akcionáře. Jméni zanikající společnosti bylo převedeno na společnost **Severočeská uhelná, a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 27261824 (dále též „Severočeská uhelná“), zapsanou v obchodním rejstříku Krajského soudu v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1590. Společnost Severočeská uhelná se tak stala právním nástupcem Mostecké uhelné společnosti, a.s., právní nástupce s tím, že k 4. 7. 2005 byla zapsána změna obchodní firmy Severočeská uhelná na **Mostecká uhelná a.s.**
11. Společnost **Mostecká uhelná a.s.**, byla na základě rozhodnutí valné hromady společnosti konané dne 18. 9. 2008 rozdělena formou odštěpení. Mostecká uhelná a.s., v právním postavení rozdělované společnosti, byla rozdělena odštěpením se založením nových společností ve smyslu § 220zb zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění do 30. 6. 2008 (dále též „obchodní zákoník“). Odštěpované části jmění přešly na nově zakládané nástupnické společnosti, tj. **Litvínovská uhelná a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 28677986 (dále též „Litvínovská uhelná“), zapsána dne 22. 10. 2008 do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1986, a **Vršanská uhelná a.s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, IČ 28678010 (dále též „Vršanská uhelná“), zapsaná dne 22. 10. 2008 do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1987. Rozdělovaná Mostecká uhelná a.s. vystupuje od 11. 12. 2008 pod obchodní firmou **Czech Coal Services a.s.**
12. Společnosti Litvínovská uhelná i Vršanská uhelná mají rovněž zapsán jako předmět podnikání hornickou činnost a činnost prováděnou hornickým způsobem. Z internetových stránek skupiny Czech Coal, do níž tyto společnosti náleží, vyplývá, že samotnou těžbu hnědého uhlí provádí pouze společnosti Litvínovská uhelná a Vršanská uhelná.⁷ Společnosti UE je palivo dodáváno z lokality ČSA společnosti Litvínovská uhelná.
13. Prodej mosteckého hnědého uhlí⁸ (dále též „MHU“) je ve skupině Czech Coal zabezpečován prostřednictvím společnosti Czech Coal, a.s., se sídlem Praha 6 - Dejvice, Evropská 2690/17, IČ 25764284 (dále též „Czech Coal“), jejímž jediným akcionářem je společnost CCS. Výjimku tvoří pouze dodávky do Teplárny Komořany, která

⁶ Zapsáno do obchodního rejstříku dne 20. 8. 2003.

⁷ <http://www.czechcoal.cz/cs/profil/clenove/index.html>

⁸ Tj. uhlí produkované skupinou Czech Coal.

je přímo technologicky spojena s Úpravnou uhlí Komořany (dále též „ÚUK“). V případě společnosti UE je společnost Czech Coal pověřena k uzavření dodatku ke Smlouvě č. DLSM 125 0601 000 (dále též „DKS“),⁹ na základě mandátní smlouvy¹⁰ a plné moci, resp. v posledních letech k uzavření samostatných kupních smluv na tuhá paliva. Energetickou skupinu Czech Coal, mimo společností Vršanská uhelná, Litvínovská uhelná a CCS, tvoří dále řada obslužných společností.¹¹

14. Úřad zjistil, že některé z posuzovaných smluv o prodeji a koupi hnědého uhlí byly s odběrateli uzavřeny společnostmi Mostecká uhelná společnost, a.s. a Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce, jejichž právním nástupcem se stala ke dni 4. 7. 2005 společnost Mostecká uhelná a.s. (nyní CCS). Bylo proto třeba se dále zabývat otázkou možné přičitatelnosti jednání společností Mostecká uhelná společnost, a.s. a Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce účastníku řízení. Jinými slovy, bylo třeba ověřit, zda lze účastníka řízení činit odpovědným za jednání v současné době již zaniklých výše uvedených společností.¹²
15. S ohledem na skutečnost, že společnost Mostecká uhelná a.s. nezanikla, nadále na trhu působí a vyvíjí svou činnost pod obchodní firmou CCS, odpovědnost za Úřadem posuzované jednání lze připisovat právě této společnosti.¹³ Úřad uzavírá, že při aplikaci teorie právního nástupnictví lze odpovědnost za Úřadem posuzované jednání přisuzovat společnosti CCS.

III. Zjištěné skutečnosti

III.1. Obchodní vztahy společností UE a CCS

16. Společnost CCS dodává palivo označované jako hruboprach hp2 (dále též „hp2“) společnosti UE v rámci dlouhodobé obchodní spolupráce. Počátky vzájemné spolupráce zúčastněných stran se odvíjí ode dne 5. 4. 1994, kdy uzavřela společnost První severozápadní teplárenská a.s., se sídlem Komořany u Mostu, IČ 46708197 (dále též „První severozápadní teplárenská a.s.“),¹⁴ a Mostecká uhelná společnost, a.s. DKS, a to na smluvní období od 1. 1. 1994 do 31. 12. 2017. K předmětné DKS byly uzavírány roční dodatky pro kalendářní roky 1995 až 2000.¹⁵ Dodatek č. 1/2000 DKS ze dne 30. 12. 1999 sjednaný mezi Mosteckou uhelnou společností, a.s., a První severozápadní teplárenskou, a.s. (dále též „Dodatek č. 1/2000“), na období od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2000, byl posledním dodatkem DKS. Na kalendářní rok 2001 již nebyl k DKS dodatek, který by upřesnil zejména množství a cenu paliva, uzavřen. Dodávky paliva hp2 probíhaly do roku 2005 na základě konkrétních objednávek společnosti UE. Po celé toto období byly dodávky paliva hp2 realizovány za cenu [...] Kč/GJ.

⁹ Viz str. 676–685 spisu sp. zn. S 069/2008.

¹⁰ Dne 28. 4. 2005 byla uzavřena mezi společností Mostecká uhelná společnost, a.s., právní nástupce a společností Appian Group a.s., se sídlem Praha 7, Holešovice, Jankovcova 1566/2b, IČ 25764284 (17. 5. 2005 změna názvu společnosti na Czech Coal) Mandátní smlouva, jež nabyla platnosti dnem podpisu smluvními stranami a účinnosti dnem 1. 5. 2005 a je uzavírána na dobu určitou, a to do 31. 12. 2017.

¹¹ <http://www.czechcoal.cz/cs/profil/cc/index.html>

¹² Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 095/2008/KD-14495/2008/810 ze dne 25. 7. 2009 ve věci *Kofola Holding*.

¹³ Srov. Rozsudek ESD C-49/92 P ve věci *Anic Partecipazioni* ze dne 8. 7. 1999; rozsudek ESD C-279/98 P ve věci *Cascades* ze dne 16. 11. 2000.

¹⁴ Společnost První severozápadní teplárenská a.s. je právním předchůdcem společnosti UE. Dne 1. 9. 2000 došlo ke změně názvu firmy na United Energy, a.s.

¹⁵ Viz str. 688–765 spisu sp. zn. S 069/2008.

17. .Koncem roku 2005 došlo mezi stranami k neshodě ohledně podmínek dodávek paliva hp2 na rok 2006. Společnost UE se ve druhé polovině roku 2005 rozhodla snížit odběry paliva od společnosti CCS pro první čtvrtletí roku 2006.¹⁶ Konkrétní množství, o které měly být odběry nižší oproti předcházejícímu období, bylo společnosti CCS známo z dopisu společnosti UE ze dne 16. 12. 2005.
18. Přípisem ze dne 15. 6. 2006 společnost CCS vypověděla DKS se stanovením šestiměsíční výpovědní lhůty, která počala běžet dne 1. 6. 2006.¹⁷ Společnost UE následně podala žalobu o určení neplatnosti výpovědi DKS.
19. Pro rok 2007 požadovala společnost UE množství paliva hp2 v objemu [...] kt. Společnost CCS nabídla společnosti UE na rok 2007 palivo hp2 v množství [...] kt (společnosti UE bylo oznámeno dopisem ze dne 14. 12. 2006).¹⁸ V návrhu Kupní smlouvy o prodeji a koupi hnědého uhlí v roce 2007 navrhla společnost CCS cenu za palivo hp2 ve výši [...] Kč/GJ (bez DPH) s tím, že smlouva bude uzavřena mj. konkludentním jednáním, spočívajícím ve spuštění zauhlovacího pásu M4 spolu s vyhrnovacím vozem (předávací místo paliva) pracovníky společnosti UE, a to kdykoliv poprvé v době od 1. 1. 2007, 00:00 hod.¹⁹ Společnost UE tak učinila, přičemž i nadále hradila cenu za odebrané palivo ve výši [...] Kč/GJ.

III.2. Informace a podklady od účastníka řízení

20. Účastník řízení v přípise ze dne 6. 11. 2006 uvedl, že při obchodních vyjednáváních poskytuje společnost Czech Coal všem partnerům rovné obchodní podmínky v daném čase sjednávání obchodního případu. Při porovnávání podmínek kupních smluv je dle účastníka řízení nutné vzít v úvahu zejména délku kontraktu, množství odebíraného paliva, poskytnuté záruky na oboustranné plnění kontraktu, cenu za GJ tepla v palivu, platební podmínky a druh paliva. Konkrétně u společnosti UE se pak jedná o specifický charakter dodávek paliva, neboť palivo je zákazníkovi dodáváno v tzv. režimu „just-in-time“.²⁰ Specifičnost charakteru dodávek paliva společnosti UE dokládá účastník řízení studií zpracovanou Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, se sídlem Most, Budovatelů 2830, označenou jako „Posouzení charakteru dodávek pro UE“ z března roku 2007 (dále též „Studie“).
21. V průběhu šetření podnětu sp. zn. P 711/2006 se v sídle Úřadu uskutečnila se zástupci společnosti CCS ústní jednání (ve dnech 23. 2. 2007 a 11. 1. 2008), ze kterých mj. vyplynulo, že společnost CCS považuje společnost UE za „jedinečného zákazníka“, neboť dodávky do UE nejsou srovnatelné s žádným jiným zákazníkem na trhu v České republice. Dále bylo uvedeno, že společnost CCS pro rok 2006 plánovala pro společnost

¹⁶ Viz str. 993 spisu sp. zn. S 069/2008.

¹⁷ Viz přípis společnosti CCS označený jako „Výpověď smlouvy“ ze dne 15. 6. 2006, str. 824-826 spisu sp. zn. S 069/2009.

¹⁸ Viz str. 1767-1774 spisu sp. zn. S069/2008.

¹⁹ Viz str. 1641 spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁰ Režim „just-in-time“ lze obecně označit za přístup k výrobě, který umožňuje podniku vyrábět výrobky v určeném množství a určeném čase dle požadavků zákazníka. Režim „just-in-time“ je tedy strategie držení zásob, která napomáhá zlepšit návratnost investic tím, že redukuje nadbytečné zásoby, které by jinak bylo nezbytné držet. Tím jsou snižovány i náklady, které jsou s držením zásob spojené. Hlavní nevýhodou je, že hladina pro objednání je tvořena na základě historické poptávky. V případě, že aktuální poptávka výrazně převyšuje historické údaje, tak může dojít k vyčerpání zásob. Srov. http://cs.wikipedia.org/wiki/Just_in_time.

UE stejnou výrobu paliva, jak tomu bylo v roce 2005 (tj. [...] kt). S následným snížením paliva ze strany společnosti UE byla dle vyjádření účastníka řízení spojena zejména ztráta jeho tržeb v důsledku 40 % neodběrů spojených s nižším realizovaným ziskem. Uhlí určené pro společnost UE nebylo vytěženo.

22. Společnost CCS k výši ceny dodávek paliva pro společnost UE sdělila, že zohledňuje mimo požadované flexibility i riziko škody plynoucí z nedodání požadovaného denního množství paliva. Míra rizika nesplnění dodávek pro společnost UE v požadovaném čase roste s počtem faktorů, které mohou zajištění dodávek ovlivnit, např. dostatek vhodného vsázkového uhlí (správné plánování postupů), provozuschopnost těžebních a přepravních technologií, provozuschopnost úpravárenských zařízení, extrémní povětrnostní vlivy, apod. Do ceny dodávek pro společnost UE je zahrnuto i ocenění pohotovostního/rezervačního režimu společnosti CCS (ve vazbě na poměr fixních a variabilních nákladů) spolu např. s náklady spojenými s vyčíslením fixních nákladů, náklady spojenými se zajištěním specifické výroby hruboprachů, náklady spojenými se zabezpečením kontinuálního režimu dodávek dle požadavků společnosti UE, tj. především velinářská činnost,²¹ pohotovost ve svátky, udržování specifických zařízení, náklady spojené se ztratným při skladování uhlí na skládkách společnosti CCS atd.

III.3. Informace a podklady od společnosti UE

23. V průběhu šetření podnětu sp. zn. P 711/2006 se uskutečnila rovněž dvě jednání se zástupci společnosti UE (ve dnech 20. 4. 2007 a 9. 1. 2008). Dle sdělení UE byl důvodem pro snížení odběru uhlí od společnosti CCS v roce 2006 vývoj jednání o uzavření dlouhodobé kupní smlouvy právě mezi společnostmi UE a účastníkem řízení. Společnost UE uvedla, že snížení odběru paliva od počátku roku 2006 představovalo jediný nástroj v rámci obchodních jednání s účastníkem řízení, který společnost UE mohla reálně uplatnit. Společnost UE dále uvedla, že snížení odběru oznámila společnosti CCS v přiměřeném časovém předstihu, aby tato mohla přijmout potřebná opatření, a zmírnit tak možné ekonomické dopady snížení objemu dodávek, pokud by k nějakým došlo.²²
24. Pro společnost UE je charakteristická kogenerační výroba tepla a elektrické energie (tj. výroba přímá prostřednictvím protitlakých turbín). Účastník řízení má však dle vyjádření společnosti UE v úmyslu dodávat palivo jen za účelem výroby tepla bez ohledu na charakter a provozní možnosti výrobního zařízení společnosti UE.
25. Společnost UE sdělila, že s účastníkem řízení uzavřela dne 21. 8. 2008 Kupní smlouvu č. VŘ/CC/1/2009/ONPU/1/12506012000 o prodeji a koupi hnědého uhlí v roce 2009, dle které byla cena za palivo pro rok 2009 sjednána ve výši [...] Kč/GJ (bez DPH).

²¹ Velinářská činnost, tj. činnost spočívající v organizaci dění v ÚUK, je prováděna z centra příslušného objektu. Tato činnost umožňuje nejen bezproblémový chod a zajištění kontinuálních dodávek paliva, ale také umožňuje provádět zásahy do technologických procesů, a to až na úroveň řízení jednotlivých pásů, úpravárenského zařízení či jednotlivých zásobníků. Jejím hlavním cílem je zvýšit kvalitu řízení z hlediska řízení ÚUK jako celku a optimální reakce na řešení nejen krizových situací.

²² Dle tvrzení společnosti UE byla tato argumentace použita již v průběhu roku, toto tvrzení však není relevantně doloženo.

26. Dne 13. 2. 2009 obdržel Úřad od společnosti UE přípis, dle kterého si tato společnost do budoucna zajistila dodávky hnědého uhlí alternativním postupem od jiných, resp. stávajících tuzemských hnědouhelných producentů. Celkové jednorázové náklady spojené s přechodem na alternativní dodávky paliva dosáhnou dle vyjádření UE výše [...] Kč, jež bude nezbytné vynaložit v období let 2009 až 2010.²³ Společnost UE rovněž uvedla, že cenu sjednanou ve smlouvách s účastníkem řízení pro rok 2008 i 2009 považuje za nepřiměřeně vysokou, což dokazují, dle společnosti UE, i ceny sjednané s konkurenty účastníka řízení pro rok 2009.

III.4. Informace od hnědouhelných společností

27. V rámci správního řízení se Úřad dotázal společnosti Severočeské doly a.s., se sídlem Chomutov, Boženy Němcové 5359, IČ 49901982 (dále též „SD“), a společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., se sídlem Sokolov, Staré náměstí 69, IČ 26348349 (dále též „SU“), na možnost alternativních dodávek paliva pro Teplárnu Komořany. Společnost SD ve svém přípise ze dne 31. 3. 2008 uvedla, že průměrné jakostní znaky paliva hp2 pro Teplárnu Komořany z produkce společnosti CCS jsou srovnatelné s jakostními znaky vyjmenovaných uhelných produktů uvedených v Katalogové nabídce uhelných produktů společnosti SD. Společnost SD rovněž uvedla, že byla vázána dlouhodobými smluvními vztahy na dodávky a odběry paliva z produkce Dolů Bílina, které bezzbytku využívají ložiska do doby jeho vyuhlení.²⁴
28. Společnost SU ve svém přípise ze dne 1. 4. 2008 uvedla, že se společností UE proběhla jednání o eventuálních dodávkách v letech 2006 až 2007 s tím, že i přes výhodné cenové nabídky byla jednání neúspěšná. Společnost SU nemohla v předmětném období na nabídku pozitivně reagovat, neboť produkční kapacity byly maximálně naplněny dlouhodobými kontrakty.²⁵

III.5. Znalecké posudky

29. V průběhu šetření podnětu byly do spisu sp. zn. P 711/2006 zařazeny dva znalecké posudky související s problematikou dodávek paliva hp2 do Teplárny Komořany.

III.5.a) Odborný posudek

30. Úřad si nechal vypracovat Odborný posudek, jehož zpracovateli byli Prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc. a Prof. Ing. Jaroslav Dvořáček, CSc.,²⁶ s cílem zjistit, zda byla cena, účtovaná v letech 2000 až 2007 společností CCS společnosti UE, přiměřená (dále též „Odborný posudek“). Tzv. vyšší míra srovnatelnosti (tj. srovnatelnost systému zásobování) se vyskytla u Elektrárny Tisová (zásobována SU), Elektrárny Ledvice (zásobována SD) a Elektrárny Tušimice 2 (zásobována SD). I od výše uvedených systémů zásobování se však zásobování společnosti UE odlišuje, neboť dle závěrů Odborného posudku vyžaduje společnost UE specifickou zrnitostní křivku, nemá vlastní skládku, výpadek zásobování nemůže trvat déle než 24 hodin, riziko spojené

²³ Viz str. 10599 spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁴ Viz str. 9434-9435 spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁵ Viz str. 9436 spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁶ Prof. Ing. Jaroslav Dvořáček, CSc. je proděkanem Hornicko-geologické fakulty, VŠB – TUO, pro rozvoj a ekonomiku fakulty; prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc. je přednášejícím na Hornicko-geologické fakulty, VŠB – TUO a zároveň je znalcem v oboru těžby, odvětví geologie, specializace petrografie.

s výpadkem dodávek nese dodavatel, který tak musí přednostně reagovat na okamžité požadavky odběratele. Navíc podle Odborného posudku platí, že společnost UE nemá v zásobách paliva vázán takřka žádný oběžný kapitál.

31. Dle Odborného posudku vyplývá problém srovnatelnosti jednotlivých odběratelů se společností UE s výjimkou odebíraného produktu. Kvalitou uhlí jsou odběry společnosti UE zcela srovnatelné s Teplárnou Strakonice, zcela rozdílné je však odebírané množství.
32. Výjimečnost dodávek uhlí do společnosti UE spočívá podle Odborného posudku v systému dopravy uhlí ke spotřebičům.²⁷

III.5.b) Posudek ERÚ

33. V polovině roku 2007 proběhlo před Energetickým regulačním úřadem (dále též „ERÚ“) jednání mezi společnostmi UE a CCS, jehož cílem bylo vypracování posudku ve věci určení množství paliva potřebného k zajištění výroby a dodávky tepelné energie ve veřejném zájmu, a s tím spojené výroby elektrické energie.
34. Vyjednávání o dodávce uhlí určeného výhradně pro výrobu elektřiny, tzn. výrobu elektřiny nevynucenou potřebou výroby a dodávky tepelné energie odběratelům, není v kompetenci ERÚ.²⁸ Případné zvýšení výroby elektřiny nad množství stanovené Posudkem ERÚ,²⁹ a tím i ovlivnění ceny tepla je třeba dle ERÚ řešit vzájemnou dohodou.
35. Posudek ERÚ nabídl **tři možné provozní varianty**, které mají rozdílné provozně ekonomické důsledky. Provozní varianta A se vyznačuje pouze vynucenou protitlakovou výrobou elektrické energie, k výrobě kondenzační energie nedochází. Provozní varianta B se vyznačuje protitlakovou vynucenou výrobou elektrické energie do elektrické sítě a kondenzační výrobou elektrické energie. Varianta C se vyznačuje protitlakovou vynucenou výrobou elektrické energie a kondenzační výrobou elektrické energie. Výkon kondenzačního turbostrojí je však podstatně menší než u varianty B.
36. Cílem Posudku ERÚ mělo být nalezení shody na některé z provozních variant. Znalec doporučil variantu C, která by mohla být na základě dohody stran mírně korigována kompromisním rozsahem kondenzační výroby elektřiny v kondenzačním turbostrojí směrem dolů (ve směru k variantě A), což by mohlo způsobit menší neplnění nasmlouvaných dodávek elektrické energie při změně počasí.

III.6. Shrnutí zjištěných skutečností

37. Úřad v rámci správního řízení ověřil, že společnost UE je odběratelem účastníka řízení se specifickým charakterem dodávek spočívajících v tzv. režimu „just-in-time“. Tento závěr Úřadu byl mj. podpořen účastníkem řízení předloženou Studií, jakož i Odborným posudkem.

²⁷ Viz Odborný posudek, str. 4587, spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁸ Viz Poskytnutí informací od ERÚ, str. 8033-8034 spisu sp. zn. S 069/2008.

²⁹ Znalecký posudek ve věci minimálního potřebného množství uhlí dodávaného od společnosti CCS pro společnost UE do Teplárny Komořany, jehož zpracovatelem je prof. Ing. Jaroslav Kadmožka, CSc. (dále též „Posudek ERÚ“).

38. Z provedeného dokazování vyplynulo, že palivo z produkce společností SD a SU disponuje srovnatelnými jakostními znaky jako palivo hp2 dodávané účastníkem řízení společností UE. Počátkem roku 2009 pak Úřad ověřil, že mezi společnostmi UE a společnostmi SD a SU došlo k uzavření dlouhodobých smluv na dodávku paliva pro Teplárnu Komořany.

IV. Relevantní trh

39. K tomu, aby Úřad mohl věc správně posoudit, je třeba vymezit relevantní trh, na kterém se projevují účinky jednání účastníka řízení. Relevantním trhem se v souladu s § 2 odst. 2 zákona rozumí trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.
40. Relevantní trh je tedy primárně třeba vymezit z hlediska věcného a geografického, přičemž vyjít je třeba z výchozího produktu, jímž je účastníkem řízení nabízené zboží – tj. hnědé uhlí.

Věcné vymezení relevantního trhu

41. Relevantní trh po stránce věcné, tj. výrobní trh zahrnuje všechny identické výrobky a ty výrobky, které spotřebitelé považují za zaměnitelné či nahraditelné vzhledem k jejich charakteristickým vlastnostem, specifickým rysům, ceně a zamýšlenému způsobu užití.
42. Uhlí obecně je fosilním palivem s vysokým obsahem uhlíku, jehož množství se pohybuje mezi 30 až 98 %. Dalšími složkami uhlí jsou vodík, kyslík a malé množství dusíku, síry a dalších složek. Uhlí také obsahuje různé množství vody a anorganických látek, které zůstávají jako odpad po spálení. Různé druhy uhlí v členění podle jeho složení slouží pro různé účely. Dle obsahu vlhkosti a energetického obsahu v uhlí se uhlí předně dělí na hnědé a černé.³⁰ Odborná literatura však dále rozlišuje palivo, které se svými vlastnostmi vzdáleně blíží hnědému uhlí, tzv. lignit (v České republice se těží na jižní Moravě v blízkosti města Hodonín) či tzv. antracit, který je společně s černým uhlím těžen v ostravsko – karvinském revíru na severní Moravě.
43. Při samotné přeměně rostlinné hmoty na nerost (mj. i uhlí) lze sledovat plynulou posloupnost od původního biologického materiálu s nízkým obsahem uhlíku, vysokým podílem příměsí až po materiál s prakticky stoprocentním obsahem uhlíku v podobě grafitu.³¹ Posloupnost přeměny lze popsat následovně: dřevo – rašelina – lignit (nejmladší hnědé uhlí) – hnědé uhlí – černé uhlí – antracit – grafit (tuha). Dle obsahu uhlíku a výhřevnosti lze vyčlenit následující hlavní typy uhlí.

³⁰ B. Kavalov, S. D. Petevs, *THE FUTURE OF COAL*, DG JRC, Institute for Energy, březen 2007, EUR 22744 EN.

³¹ Srov. <http://www.okd.cz/cz/tezime-uhli/uhli-tradicni-zdroj-energie/typyuhli/>.

Obsah uhlíku a výhřevnost hlavních typů uhlí

Typ	Podíl uhlíku	Výhřevnost
Lignit	30 až 50 %	cca 13 MJ/kg
Hnědé uhlí	50 až 80 %	15 až 20 MJ/kg
Černé uhlí	80 až 90 %	18 až 30 MJ/kg
Antracit	Více než 90 %	26 až 30 MJ/kg

Zdroj: internetové stránky společnosti OKD, a.s.

44. S ohledem na produkci účastníka řízení uvažoval Úřad o nahraditelnosti hnědého uhlí jinými palivy, a to
- zcela jinými druhy paliv – zemním plynem, topnými oleji apod.,
 - černým uhlím a koksem,
 - lignitem.

IV.1. Zastupitelnost hnědého uhlí s jinými druhy paliv

45. Prostá záměna hnědého uhlí jinými druhy paliv není možná, neboť by vždy vyžadovala rekonstrukci či výměnu spalovacího zařízení, případně celého spotřebiče. Náklady, které by s takovou rekonstrukcí či výměnou spalovacího zařízení byly spojeny, jsou vysoké a znemožňují odběratelům považovat jiné druhy paliv pro účely užití za totožné či zaměnitelné. Úřad tak jiné druhy paliv ze svého dalšího posuzování vyloučil.³²

IV.2. Zastupitelnost hnědého uhlí s černým uhlím a koksem

46. Hnědému uhlí, které těží účastník řízení, má svými vlastnostmi nejbližší černé uhlí. Tento druh paliva má však v porovnání s hnědým uhlím výrazně vyšší výhřevnost, nižší obsah síry a popela. Hlavním kvalitativním parametrem uhlí je obsah uhlíku, a tedy energie. Čím je obsah uhlíku vyšší, tím je uhlí kvalitnější, a pro výrobu stejného množství energie je tak potřeba menší množství paliva. Zatímco doprava černého uhlí s vyšším obsahem spalitelného tepla se uskutečňuje i na dlouhé vzdálenosti, je vzdálenější doprava méně kvalitního hnědého uhlí s ohledem na vysoké množství nečistot ekonomicky neefektivní. Z tohoto důvodu je hnědé uhlí obvykle spotřebováváno buď na místě nebo pouze v poměrně krátké vzdálenosti od dolu.³³ Vzájemná substituce mezi černým a hnědým uhlím u velkých spotřebičů přichází v úvahu pouze tam, kde se oba druhy uhlí těží a zpracovávají v blízkém okolí. Taková vzájemná konkurence však je relevantní jen v kontextu výstavby nových spotřebičů,³⁴ což působí na soutěž mezi hnědým a černým uhlím pouze zprostředkovaně.
47. Černé uhlí lze obecně dělit na uhlí vhodné ke koksování (dále též „ČUVK“) a na černé uhlí energetické (dále též „ČUE“). Vzhledem k tomu, že předmětem tohoto správního řízení je spor o dodávky paliva a jeho cenu společnosti UE, vzal Úřad v potaz, které druhy černého uhlí by mohly teoreticky představovat substitut pro fluidní kotle, kterými je vybavena Teplárna Komořany.

³² Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 46/05-184/05-SOHS II ze dne 24. 11. 2005 ve věci *ČEZ/Severočeské doly*.

³³ B. Kavalov, S. D. Petevs, *THE FUTURE OF COAL, DG JRC*, Institute for Energy, březen 2007, EUR 22744 EN.

³⁴ Srov. blíže rozhodnutí EK IV/ECSC.1147 ve věci *Ruhrkohle Handel/Raab Karcher Kohle*, [1996] ÚV L193/1996 s.42-53.

48. Veškeré ČUVK je využito k výrobě koksu, proto se Úřad zabýval zastupitelností koksu a hnědohelných paliv a ČUVK dále samostatně neposuzoval. Samotný koks je pevný uhlíkatý zbytek vyrobený z nízkopopelového nízkosírného černého uhlí, ze kterého jsou odstraněny prchavé složky v peci s omezeným přístupem kyslíku při teplotách kolem 1000 °C. Přitom vzniká také kamenouhelný dehet, čpavek, lehké oleje a svítiplyn. Koks má vynikající výhřevnost cca 29,6 MJ/kg. V metalurgii jsou významné i jeho další vlastnosti, především vysoký podíl uhlíku a málo nečistot.³⁵ Koks je dodáván na trh pro technologický a otopový účel užití. Dle zjištění Úřadu je koks pro potřeby společnosti UE nevyužitelný. Koks totiž není kvůli svým fyzikálním vlastnostem ve fluidních kotlích společnosti UE vůbec spalitelný, a to ani po zásadní úpravě těchto kotlů. Úřad proto tento druh černouhelného paliva z dalšího posuzování vyloučil.
49. V rámci ČUE je rozlišováno několik druhů paliv, jako jsou energetická směs praná, energetické tříděné prané (dále též „ETP“), energetický prach a proplástek.³⁶ ETP se používá pro otop a odběratelem jsou též cukrovary. ETP Úřad z dalšího posuzování vyloučil, neboť ETP nemůže s ohledem na otopový účel využití představovat substitut paliva potřebného společnostmi UE. Zbylé druhy energetických paliv odebírají a spotřebovávají velká energetická zařízení, cementárny či vysoké pece.
50. Dle závěrů Úřadu by byl přechod z ČUE na hnědohelné palivo či obráceným směrem pro větší zákazníky se specializovanými spalovacími zařízeními finančně náročný, nehledě na čas potřebný pro úpravy technologie spalování uhlí, časovou náročnost spalovacích zkoušek apod.³⁷ Zatímco úpravu spalovacího zařízení při změně v mezích hnědohelných paliv sama společnost UE odhadla na [...] Kč, substituce mezi hnědým a černým uhlím by si pravděpodobně vyžádala podstatně náročnější úpravu, ne-li úplnou výměnu kotlů, což je investice v řádech miliard Kč. Hlavním důvodem je rozdílná výhřevnost ČUE a hnědohelných paliv, obsah popela, škodlivin i dalších parametrů. Velkou bariérou při snaze zaměnit ČUE za hnědohelná paliva jsou vysoké investiční náklady spojené s odsířením pro dodržení stanovených limitů.
51. Z těchto důvodů černé uhlí, koks a uhlí hnědé netvoří jeden společný relevantní trh. Ke stejným závěrům dospěla ve své rozhodovací praxi i Evropská komise.³⁸ V souladu se svou předchozí rozhodovací praxí³⁹ tak dospěl Úřad k závěru, že **hnědé uhlí není zastupitelné s uhlím černým**.

IV.3. Zastupitelnost hnědého uhlí s lignitem

52. Úřad se dále zabýval zastupitelností hnědého uhlí a lignitu, což je geologicky mladší nízkoenergetické fosilní palivo blízké hnědému uhlí. Lignit v České republice těží a prodává společnost Lignit Hodonín, s.r.o., se sídlem Důl Mír, 696 19 Mikulčice 687, IČ 49972677 (dále jen „LH“). Úřad dospěl k závěru, že lignit netvoří pro účely tohoto řízení společný trh s hnědým uhlím. Předně je nutno zmínit fakt, že lignit vůbec nevstupuje na volný trh. Naprostá většina produkce společnosti LH je dlouhodobě

³⁵ Viz <http://www.okd.cz/cz/tezime-uhli/uhli-tradicni-zdroj-energie/koksovatelne-uhli-a-koksovani/>.

³⁶ <http://www.okd.cz/cz/tezime-uhli/jak-se-tezi-v-okd/charakteristika-paliv/>

³⁷ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 46/05-184/05-SOHS II ze dne 24. 11. 2005 ve věci *ČEZ/Severočeské doly*.

³⁸ Srov. rozhodnutí EK IV/M.402 ze dne 27. 6. 1994 ve věci *PowerGen/NRG/Energy/Morrison Knudsen/Mibrag*.

³⁹ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 91/99-220/3244 ze dne 3. 12. 1999 ve věci *INVESTENERGY SA/Mostecká uhelná společnost, resp. rozhodnutí Úřadu č.j. S 273/06-21087/06/610 ze dne 30. 11. 2006 ve věci ČEZ*.

vázána pro společnost ČEZ, a.s., se sídlem Praha 4, Duhová 2/1444, IČ 45274649 (dále též „ČEZ“), a pouze zanedbatelný objem exportován na Slovensko.

53. Určitý stupeň vzájemné substituovatelnosti⁴⁰ mezi hnědým uhlím a lignitem sice existuje, nicméně lignit není reálně předmětem stejné tržní poptávky. Ačkoli je lignit spotřebováván obdobnou kategorií velkoodběratelů jako hnědé uhlí (především pro výrobu elektrické energie a tepla), musí mít zákazník pro spalování lignitu k dispozici zvláštní spalovací zařízení. V běžných zařízeních používaných výrobcí elektrické a tepelné energie je totiž lignit nespalitelný. Navíc Úřadu je z jeho rozhodovací praxe⁴¹ známo, že cena lignitu oproti zvažovanému hnědému uhlí je v přepočtu na GJ spalitelného tepla vyšší. Dle EK⁴² geografický trh lignitu nepřesahuje okruh 50 kilometrů, když přeprava lignitu na větší vzdálenost není ekonomická. Z tohoto důvodu se podle názoru Úřadu nabídka i poptávka po lignitu nepřekrývá s českým trhem hnědého uhlí (s výjimkou malé oblasti na jižní Moravě). Úřad se tak dalším posuzováním lignitu v rámci vymezení relevantního trhu nezabýval.

IV.4. Členění hnědého uhlí

54. S ohledem na různé koncové uživatele, rozdíly ve výrobě, v kvalitě (výhřevnosti), různé způsoby zásobování konkrétních zákazníků, rozdílné ceny a v souladu s předchozí rozhodovací praxí Úřadu⁴³ je možné hnědé uhlí členit na **hnědé uhlí energetické** a **hnědé uhlí tříděné**.
55. Zásadní část těžby hnědého uhlí účastníka řízení tvoří energetické (prachové) uhlí. Jde o hnědé uhlí o prachové zrnitosti 0 až 40 mm. Energetické uhlí lze dále členit, a to na uhlí určené pro výrobu elektrické energie a na průmyslové směsi určené pro teplárny a velké průmyslové kotelny.
56. Další segment hnědého uhlí představuje tříděné uhlí [v druzích např. kostka „ko2“ (zrnitost 40-100 mm), ořech „o1“ (zrnitost 20-40 mm), ořech „o2“ (zrnitost 10-25 mm)], které je určeno maloodběratelům a malým průmyslovým podnikům. Jedná se o uhlí převážně pro komunální účely (domácnosti, školy, úřady, nemocnice).
57. S ohledem na vlastnosti a charakter fluidního kotle⁴⁴ Teplárny Komořany, tj. na poptávkovou stranu, zúžil Úřad své šetření toliko na hnědé energetické uhlí.
58. Společnost UE přešla⁴⁵ v průběhu roku 1998 plně na spalování fluidního paliva a začala od účastníka řízení odebírat hnědé energetické uhlí typu hruboprach označovaný jako hp2 o třídnosti 136. Dle katalogu hnědého uhlí společnosti CCS je jako hruboprach obecně označováno uhlí o zrnitosti 0 – 10 mm a index za zkratkou hp se vztahuje

⁴⁰ State aid N 597/2004 – Czech Republic, Lignit Hodonín.

⁴¹ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. ÚOHS-S282/08/DP-4232/2009/820 ze dne 28. 4. 2009 ve věci ČEZ.

⁴² State aid N 597/2004 – Czech Republic, Lignit Hodonín.

⁴³ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. OF/S064/04-1884/04 ze dne 6. 5. 2004 ve věci *Sokolovská uhelná/Sokolovská těžební* či rozhodnutí Úřadu č.j. S 46/05-184/05-SOHS II ze dne 24. 11. 2005 ve věci *ČEZ/Severočeské doly*.

⁴⁴ Fluidní kotle umožňují spalovat mleté uhlí při nízké teplotě ve fluidním loži. Nízká teplota potlačuje tvorbu NOx, vznikající oxid siřičitý se váže přímo v ohništi přidáváním mletého vápence. Fluidní kotle tedy již splňují požadavky čisté technologie uhlí. Podle pracovního tlaku rozlišujeme atmosférické fluidní kotle a tlakové fluidní kotle. Srov. např. http://www.simopt.cz/energyweb/web/index.php?display_page=2&subitem=2&slovník_page=fluid_kotel.html.

⁴⁵ Teplárna Komořany původně spalovala tzv. topnou směs, druh 153.

k výhřevnosti paliva (např. palivo typu hp1 má mít dle katalogu průměrnou výhřevnost 16,9 MJ/kg, hp2 13,5 MJ/kg). S ohledem na skutečnost, že v průběhu šetření Úřadu začala společnost CCS označovat palivo odebírané společností UE jako jiný druh paliva než hp2, zaměřil se nejdříve Úřad na posouzení paliva, které v současnosti společnost UE odebírá a spaluje. Teprve na základě výsledků tohoto posouzení lze určit možné substituty, tj. které druhy hnědého energetického uhlí tvoří v tomto případě věcně relevantní trh.

59. Jednotlivé druhy energetického MHU se od sebe liší dalšími fyzikálními parametry jako je např. obsah popela, síry, vody, prchavé hořlaviny, obsahu vodíku či zrnitosti. Jednotlivé druhy hruboprachů včetně jejich kvalitativních charakteristik blíže rozvádí katalogy MHU, které účastník řízení každoročně vydává. Typické vlastnosti hruboprachu typu hp2 uvádí následující tabulka – informace vycházejí z katalogu MHU pro rok 2006.

Označení		Garantované hodnoty jakosti										Obecná charakteristika	
Klíč třídnosti	Druh uhlí	Zrnitost				Výhřevnost		Obsah popela		Obsah síry		Obsah vody W_t^r prům. (%)	Spalné teplo Q_s^{daf} prům. (MJ/kg)
		Správná zrnitost (mm)	Podsítné		Nadsítné max. (%)	Q_j^r prům. (MJ/kg)	Q_j^f min. (MJ/kg)	A^d prům (%)	A^d max. (%)	S^d prům (%)	S^d max (%)		
			do 10 mm max. (%)	Celkem max. (%)									
136	hp2	0-10			10	13,5	11,5	33,0	37,5	1,4	1,9	27,5	30,40

60. Tyto katalogové hodnoty jsou jedním z podkladů pro smluvní jednání mezi dodavatelem a odběratelem; v praxi se skutečné vlastnosti odebíraného paliva v menší či větší míře liší.
61. Ve smluvní dokumentaci mezi společnostmi CCS a UE lze oproti katalogu nalézt určité odlišnosti; podobné odchylky od katalogu však Úřad identifikoval i ve smluvní dokumentaci mezi společností CCS a jinými odběrateli. V případě společnosti UE byl u paliva hp2 např. sjednán širší rozsah denní dodávky výhřevnosti, kdy je tolerována nejnižší přípustná hodnota na úrovni 11,5 MJ/kg a nejvyšší přípustná hodnota na úrovni [...] MJ/kg. Limitace minimální výhřevnosti odpovídá katalogové hodnotě. Předmětem dohody mezi společnostmi CCS a UE, a to odlišné od katalogových hodnot, bylo stanovení odlišné nejvyšší přípustné hodnoty výhřevnosti; účelem bylo zamezit odběru nadměrně výhřevného paliva, jež by mohlo negativně působit na proces spalování. O tom, že sjednání specifických hodnot výhřevnosti není v případě společnosti UE žádnou výjimkou, svědčí např. sjednání zcela totožných vlastností se společností Teplárna Strakonice v kupní smlouvě na rok 2001, příp. dohoda se stejným odběratelem pro rok 2000 definující rozptyl výhřevnosti jako rozmezí mezi [...] MJ/kg.
62. Další odlišností oproti katalogu je maximální obsah síry, přičemž sjednané limitní hodnoty tohoto ukazatele odpovídají skutečným hodnotám obsahu síry v uhlí těženém na lokalitách společnosti CCS⁴⁶ a maximální obsah popela v bezvodném stavu v denní

⁴⁶ Viz str. č. 1926 spisu sp. zn. S 069/2008.

- dodávce pro fluidní palivo ([...] %). I v tomto případě nelze předpokládat vážnější komplikace pro výrobce, neboť katalogová hodnota pro tento ukazatel činí 37,5 %.
63. Oproti katalogu je dále ve smluvní dokumentaci mezi společnostmi CCS a UE stanovena odlišná požadovaná velikost zrna (tzv. zrnitost). Katalogově je jako hp2 běžně dodávána zrnitost v rozmezí 0 – 10 mm, přičemž zrna větší velikosti nesmí překročit 10 %. Společnost UE má sjednáno správné zrnění o velikosti [...] mm, přičemž podíl zrn do 10 mm musí být minimálně [...] %. Zrn větších než 20 mm nesmí být více než [...] % a zrn větších než 30 mm nesmí být více než [...] %. Na první pohled je zřejmé, že společnost UE v tomto směru toleruje výrobci výrazně vyšší rozptyl zrnitosti paliva než by odpovídalo katalogu. Zatímco katalogově by zrn větších než 10 mm nesmělo být více než 10 %, akceptuje UE dodávku až [...] % takového paliva (přičemž je pouze omezena ještě větší zrnitost než 20, resp. 30 mm). Ze smluvní dokumentace vyplývá, že výrobci nic nebrání dodat i 100 % paliva o zrnitosti 10 mm.
64. Lze tak uzavřít, že smluvně dohodnuté jakostní parametry paliva nepředstavují pro výrobce žádnou zvláštní komplikaci s výrobou a v mnoha ohledech naopak umožňují společnosti CCS volnější toleranci jakosti než katalogovou typickou pro palivo hp2. Není tak z jakostního hlediska sebemenší důvod pohlížet na palivo dodávané do společnosti UE jinak než jako na palivo katalogem účastníka řízení označované jako hp2. Ostatně účastníkem řízení uzavřená DKS se společností UE také jednoznačně dohodnutý druh paliva jako hp2 kvalifikuje.
65. Úřad se v dalším šetření zabýval posouzením toho, které druhy hnědého energetického uhlí a od jakých producentů jsou možným substitutem hp2 o třídnosti 136. Úřad se předně zabýval tím, zda je na trhu vůbec k dispozici vhodné palivo. Úřad se v roce 2008 obrátil na společnosti SU a SD s dotazem, zda by v případě zájmu tyto společnosti byly schopny poptávku společnosti UE uspokojit. Z krátkodobého hlediska se ukázalo, že volné palivo k dispozici není. V průběhu dalšího šetření, tj. následující rok však Úřad získal informace a podklady prokazující, že společnost UE zajistila dodávky alternativního paliva, které budou realizovány již od roku 2010. Jak se společností SD, tak i společností SU uzavřela společnost UE dlouhodobé kupní smlouvy na dodávky paliva o objemu vyšším než cca [...] kt, které v průběhu správního řízení dodával do společnosti UE účastník řízení. Zároveň byly se společností SD dohodnuty dodávky určitého množství paliva určeného pro nově budovaný blok EKY III.
66. Lze tak shrnout, že s určitou časovou prodlevou představující cca jeden až dva roky,⁴⁷ je alternativní palivo pro společnost UE na trhu nejen k dispozici, ale společnost UE dokonce plánuje ve stávající lokalitě svou spotřebu rozšířit. Při analýze kvalitativních parametrů paliva, které bude společnost UE odebírat od roku 2010 od společností SD a SU lze zároveň konstatovat, že spalovací zařízení umožňuje nastavit své parametry tak, aby bylo schopno *de facto* spalovat celou škálu hnědého energetického uhlí, které je reálně na trhu k dispozici.

⁴⁷ Pružnost těžebních společností zareagovat na zvýšení poptávky po jejich produkci má své meze. Povrchová těžba hnědého uhlí je dlouhodobější proces spojený se strategickým plánováním dostupných zdrojů, odtěžení skrývky a teprve následným dobíjením paliva.

67. Úřad má na základě shromážděných podkladů za to, že společnost UE je schopna ve svém zařízení s vynaložením cca [...] Kč⁴⁸ spalovat kterýkoli z typů uhlí, zastoupených v segmentu hnědého energetického uhlí. Pokud Úřad vezme v úvahu obrat realizovaný pouze společností UE v roce 2008, potom uvedené náklady představují cca [...] % jejího obratu. Celkový objem aktiv společnosti UE činil v roce 2008 cca 3 mld. Kč. Vztaheno k tomu údají tak investice představuje cca [...] % hodnoty aktiv UE. Provozní hospodářský výsledek UE dosáhl hodnot 863 mil. Kč a hodnota vlastního kapitálu byla 843 mil Kč. Finanční síla celé skupiny J&T a dlouhodobost celé investice umožňující rozpuštění nákladů do více let jsou dostatečným signálem, že uvedená investice nepředstavuje pro společnost UE nepřekonatelnou bariéru a další druhy hnědého energetického uhlí tak lze považovat za substituty. S ohledem na tuto skutečnost Úřad pro účely tohoto řízení vymezil jako věcně relevantní **trh hnědého energetického uhlí**.

Geografické vymezení relevantního trhu

68. Geografický trh zahrnuje území, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky hospodářské soutěže na těchto územích jsou zřetelně odlišné. I vymezování geografické stránky relevantního trhu se musí v zásadě uskutečňovat na základě analýzy poptávkové a nabídkové substituce.
69. ÚUK a Teplárna Komořany jsou v současné době technologicky úzce propojeny. Existuje jediný způsob, jímž je možné do Teplárny Komořany dopravit palivo, a to prostřednictvím dopravního pásu, jímž je pro společnost UE připravené palivo odesláno přímo ke spalovacím zařízením. Obdobným způsobem je řešen následný odběr vedlejšího energetického produktu, tzv. VEP. Druhý způsob odeslání VEP mimo společnost UE, a to s nákladkou na nákladní automobily, není okamžitě schopen v přiměřené míře nahradit prvně jmenovaný.⁴⁹
70. Samotná technologická propojenost ÚUK a Teplárny Komořany je důsledkem původního projektu, kdy oba, dnes na sobě právně i majetkově nezávislé subjekty, byly koncipovány jako jeden výrobní komplex. Celkový koncept Teplárny Komořany byl od samého počátku výstavby přizpůsoben předpokladu, že palivo bude dodáváno výhradně z ÚUK. Tato vzájemná propojenost zůstala zachována i poté, co do obou společností vstoupili odlišní soukromí vlastníci. Společnost UE se ze závislosti na dopravní cestě paliva nevyvázala ani ve chvíli, kdy v roce 1998 docházelo k celkové rekonstrukci spalovacího zařízení a jeho přizpůsobení na fluidní palivo. Společnost UE tím dobrovolně vstupovala do výrazného podnikatelského rizika, kdy musela spoléhat na jediný dostupný způsob zauhlení. Toto riziko se společnost UE snažila minimalizovat sjednáním DKS platné do roku 2017, která jí měla garantovat jistotu dodávek paliva ze strany účastníka řízení.
71. Možnost změny dodavatele svého paliva se společnost UE rozhodla využít až poté, co byla narušena vzájemná dodavatelsko-odběratelská spolupráce s účastníkem řízení. V případě záměru změnit stávajícího dodavatele paliva a zároveň odebrat spalitelné

⁴⁸ Jedná se o odhad nákladů UE na úpravu současného spalovacího zařízení.

⁴⁹ Tento způsob odstranění VEP, takzvaně „po ose“ je možné jednak spustit pouze zároveň s pásem, jímž je VEP expedován zpět do TÚK, navíc je jeho kapacita příliš nízká a nebyla by s to veškerý VEP vyexpedovat.

- využitelné palivo existují pro společnost UE dvě varianty řešení. První z nich je využití stávající dopravní cesty přes ÚUK, kde by mohlo být palivo upraveno, případně i smícháno s palivem z produkce účastníka řízení, a následně dodáno do společnosti UE. Druhá varianta spočívá ve vybudování kompletního vlastního uhelného hospodářství, včetně veškerého zařízení nutného pro přípravu, skladování a dopravu paliva k samotným kotlům.⁵⁰ Vyřešit by bylo nutné též dopravu paliva od alternativního výrobce na uhelné hospodářství a způsob likvidace VEP.
72. Úřad se v rámci šetření zabýval otázkou, zda současný způsob řešení dopravy paliva a odvozu VEP, resp. finanční náročnost odpoutání se společností UE od stávajícího způsobu, je důvodem pro případné zúžení geografického relevantního trhu pouze na vztah společností UE a ÚUK. Úřad svým šetřením ověřil, že existují dvě varianty zauhlení spalovacího zařízení společností UE. Tou první z nich je pokračovat v dopravě paliva i VEP stávající cestou. Společnost UE v tomto směru obdržela od účastníka řízení formální, do podrobností nekonkretizovanou, nabídku. Podle dostupných informací se však společnost UE rozhodla pro alternativní způsob, tj. vybudování vlastního uhelného hospodářství nezávislého na účastníku řízení.
73. V případě, že by se společnost UE rozhodla pokračovat ve spolupráci s účastníkem řízení, co se týká způsobu zauhlení a zpětného odběru VEP, byla by nucena vynaložit již shora specifikované náklady (cca [...] Kč)⁵¹ na úpravu spalovacího zařízení.
74. Pokud by však se společností CCS uvedená spolupráce byla ukončena, byly by investiční náklady podstatně vyšší. Výstavba vlastního uhelného hospodářství totiž zahrnuje vybudování skládky pro uložení dovezeného paliva, nakládací stanice, sila pro skladování popelovin a příslušné dopravní cesty. V případě, že by účastník řízení odmítl nadále odebírat VEP a poskytovat služby jeho likvidace, musela by společnost UE investovat rovněž do stavby a technologie umožňující dopravu a vykládku popelovin. Společně s náklady na úpravu spalovacího zařízení by se tak nutná investice zvýšila na cca [...] Kč.
75. S ohledem na finanční sílu vlastníků společností UE, tj. skupiny J&T,⁵² není dle názoru Úřadu ani jedna z variant nutných investic nepřekonatelnou překážkou pro případný záměr spalování paliva od jiných producentů (ostatně tyto závěry potvrzuje sama společnost UE, která v současnosti buduje vlastní uhelné hospodářství). Dle závěrů Úřadu se jedná o dlouhodobou investici, která pro společnost UE, resp. pro celou skupinu J&T, nepředstavuje překážku přechodu k dodávkám od jiného dodavatele. Investice může být účetně rozložena na řadu následujících let. O dostatečné finanční síle skupiny J&T, která realizaci takové záměru umožní, svědčí ostatně skutečnost, že zamýšlí dokonce rozšířit výrobu elektrické energie v lokalitě Komořany, když pro tento nový zdroj i stávající spotřebiče již sjednala se společnostmi SD a SU příslušné dodávky paliva.

⁵⁰ Odpověď společnosti UE na žádost Úřadu o poskytnutí podkladů a informací č.j. S 069/2008-17010/2008/820 ze dne 22. 8. 2008, str. 10032-10041 spisu sp. zn. S 069/2008.

⁵¹ Vlastní odhad společnosti UE.

⁵² Skupinu J&T tvoří velké množství vzájemně provázaných firem, které kumulativně dosahují obrátu v řádu desítek miliard Kč.

76. Úřad vzal zároveň v potaz skutečnost, že uvedené náklady jsou spojeny s odstraněním závislého vztahu, který vznikl z dobrovolného podnikatelského rozhodnutí UE v roce 1994, kdy byla uzavřena DKS, resp. v roce 1998, kdy společnost UE prováděla celkovou rekonstrukci spalovacího zařízení. V daném okamžiku se společnost UE svobodně rozhodla vstoupit do vztahu závislosti, tj. nevybudovat své vlastní uhelné hospodářství a nevyňaložit předmětné finanční prostředky s rizikem možných budoucích nesrozumění s účastníkem řízení.
77. Úřad má za prokázané, že s ohledem na skutečnost, že společnost UE má možnost získat palivo od jiných dodavatelů než účastníka řízení, které je na trhu k dispozici, má možnost je dopravit ke svému spalovacímu zařízení i vyexpedovat VEP a nutné investice spojené s odpoutáním od stávajícího dodavatele nepředstavují pro společnost UE nepřekonatelnou bariéru, nejsou dány důvody pro zúžení geograficky relevantního trhu na vztah dodávek hnědého energetického uhlí z ÚUK do Teplárny Komořany.
78. Z hlediska geografického vzal Úřad dále v potaz, že s hnědým uhlím se vzhledem k vysokým přepravním nákladům v obecné rovině přeshraničně téměř neobchoduje. Současně však nelze pominout, že doly na hnědé uhlí těžené účastníkem řízení se nachází u hranic České republiky s Polskem a SRN.
79. Při posuzování tohoto zdánlivého rozporu vzal Úřad primárně v úvahu skutečnost, že v poměrně nedávné minulosti bylo národohospodářskou politikou každého státu zabezpečit své hnědouhelné spotřebiče, pokud možno, palivem těženým na území vlastního státu.
80. Další důležitou skutečností je dlouhodobost obvyklé spolupráce těžebních společností a větších spotřebitelů hnědého uhlí. V rámci výstavby nových spotřebičů zvažují investoři elektráren, tepláren a jiných velkých tepelných spotřebičů, jaké palivo budou v budoucnu spalovat. V této fázi jsou z jejich strany posuzovány nejen aktuální tržní ceny spalitelných komodit, ale i jejich očekávaný vývoj v budoucnosti, a další faktory, jako je nabízená dlouhodobost kontraktu, nabídka opčního množství paliva, množství potenciálních dodavatelů a možnosti jejich změny, náklady na odstranění ekologických škod v důsledku vypouštění zplodin apod. U hnědouhelných paliv jsou klíčovým faktorem přepravní náklady. U hnědého energetického uhlí je obvykle uváděna ekonomičnost dopravy několik set (cca 200 až 300) kilometrů.
81. V okamžiku, kdy dojde k rozhodnutí o volbě paliva a rozhodnutí je skutečně realizováno, nebývá četnost přechodu od jednoho zvoleného dodavatele i z důvodu výše uvedených investičních nákladů vysoká. Obzvláště hnědouhelný trh je tedy typický obvykle dlouhodobější vzájemnou spoluprací mezi těžební společností a velkým odběratelem. U řady velkých spotřebičů spalujících hnědouhelné palivo dochází k takovému nastavení technických parametrů kotlů, že tyto jsou dočasně schopny spalovat jen určitý konkrétní typ energetického uhlí a změna dodavatele či typu hnědého energetického uhlí se neobejde bez investičních nákladů popsaných výše.
82. Tyto historické důvody, dlouhodobost spolupráce i určitá investiční náročnost při záměru změnit dodavatele hnědého energetického uhlí a spalovat tak kvalitativně odlišné uhlí mají i v současnosti dopad na přeshraniční obchod mezi jednotlivými státy. Tyto shora popsané skutečnosti významně ovlivňují z geografického hlediska odlišitelnost jednotlivých národních trhů.

83. V případě, že je porovnán podíl exportu hnědého uhlí na celkových prodejkách hnědého uhlí vyprodukovaného v České republice,⁵³ jedná se v rozmezí posledních pěti let o cca 3 % produkce (přičemž nejvyššího podílu dosáhl export na celkových prodejkách hnědého uhlí v poslední době v roce 2001, kdy činil 6,3 %). Podíl importu hnědého uhlí na celkových prodejkách se dlouhodobě pohybuje na úrovni cca 0,1 %.
84. Úřad s ohledem na shora uvedená zjištění, na svoji ustálenou rozhodovací praxi,⁵⁴ jakož i rozhodovací praxi Evropské komise⁵⁵ rozhodl, že věcný relevantní trh bude z hlediska geografického vymezen **územím České republiky**.

V. Dominantní postavení

V.1. Postavení účastníka řízení na relevantním trhu

85. Aby Úřad mohl náležitě posoudit, zda jednání účastníka řízení je či není v souladu se zákonem, bylo třeba kromě vymezení relevantního trhu určit i postavení účastníka řízení na něm. V této souvislosti se jeví jako prioritní zodpovězení otázky, jaká právní úprava je rozhodující pro kvalifikaci Úřadem posuzovaného jednání účastníka řízení, které trvalo od roku 2000 až do současnosti, tj. které bylo realizováno za účinnosti jak zákona č. 63/1991 Sb., tak zákona č. 143/2001 Sb.
86. S ohledem na skutečnost, že Úřad rozhoduje v dané věci za platnosti zákona č. 143/2001 Sb., který přinesl změnu definice dominantního postavení, bylo nutno se v daném správním řízení zabývat otázkou, zda by použití ustanovení zákona č. 143/2001 Sb. vymezující skutkovou podstatu zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži bylo pro účastníka řízení výhodnější oproti právní úpravě obsažené v zákoně č. 63/1991 Sb.
87. Z definice dominance obsažené v § 10 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb. vyplývá, že dominantní postavení se odvozuje od tržní síly subjektu a naopak není spojeno výhradně s určitou hranicí podílu na relevantním trhu (srov. § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb.). V naprosté většině případů není možné, aby na stejné straně relevantního trhu (poptávkové nebo nabídkové) byl více než jeden soutěžitel v dominantním postavení. Není totiž zpravidla pravděpodobné, aby na jednom trhu působili dva poskytovatelé určitého zboží a oba splňovali podmínku natolik velké tržní síly, která by jim umožňovala do značné míry nezávislost jejich soutěžního jednání na ostatních účastnících trhu, s výjimkou případu, kdy by šlo o tzv. kolektivní dominanci.
88. Úřad tak postupoval v daném řízení dle kritérií pro vymezení dominantního postavení obsažených v § 10 zákona č. 143/2001 Sb., tedy právní úpravy, která je pro posouzení

⁵³ Při výpočtech vycházel Úřad z evidence údajů na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu, který do objemu exportovaného a importovaného hnědého uhlí zahrnuje rovněž uhlí aglomerované (uhlí tepelně upravené a spojené), koksované a brikety.

⁵⁴ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 46/05-184/05-SOHS II ze dne 24. 11. 2005 ve věci *ČEZ/Severočeské doly* či rozhodnutí Úřadu č.j. S 105/99-100/00-210 ze dne 17. 1. 2000 ve věci *ČEZ*.

⁵⁵ Srov. rozhodnutí EK IV/M.402 ze dne 27. 6. 1994 ve věci *PowerGen/NRG/Energy/Morrison Knudsen/Mibrag*.

postavení účastníka řízení na relevantním trhu příznivější. Daný závěr je podpořen mj. současnou rozhodovací praxí Úřadu⁵⁶ a judikaturou českých soudů.⁵⁷

89. Základ každé analýzy tržní síly kteréhokoli subjektu na trhu tvoří kritérium tržního podílu. Jeho důležitost vyplývá ze skutečnosti, že velmi vysoký tržní podíl je v mnoha případech spolehlivým indikátorem existence dominantního postavení na trhu. V některých případech může být soutěžní analýza omezena pouze na analýzu tržního podílu. Tak je tomu v případech, kdy soutěžitel na trhu dosahuje 100% tržního podílu, a je tedy v monopolním postavení, nebo kdy se tomuto tržnímu podílu velmi blíží. Nižší, avšak stále vysoký tržní podíl, může být chápán jako vyvratitelná domněnka existence dominantního postavení a naopak velmi nízký podíl lze považovat za skutečnost, která v naprosté většině případů vylučuje existenci dominantního postavení. Takový závěr však může být vyvrácen výsledky analýz ostatních kritérií.
90. Jakkoli je tržní podíl základním kritériem určení tržní síly, a tedy dominantního postavení, nelze jednoznačně určit horní hranici, od které lze vysoký tržní podíl považovat za silný důkaz dominance. Ani evropské ani české soutěžní právo takové hranice nespecifikuje.
91. Začátkem roku 2009 vydala Komise tzv. Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku 82 Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele.⁵⁸ Při posouzení tržní síly daného podniku (soutěžitele), resp. posouzení existence jeho dominantního postavení na trhu přihlíží Komise ke struktuře hospodářské soutěže na trhu. Bere tak v potaz nejen samotný tržní podíl soutěžitele, ale i tlak vyvolávaný stávajícími dodávkami skutečných konkurentů a postavení těchto konkurentů na trhu (tržní postavení dominantního soutěžitele a jeho konkurentů), tlak vyvolávaný věrohodnou hrozbou budoucího rozšíření činnosti skutečných konkurentů nebo vstupu potenciálních konkurentů (rozšíření a vstup) či tlak vyvolávaný vyjednávací silou zákazníků daného soutěžitele (vyrovnávací kupní síla). Tato kritéria lze vztáhnout i na tento případ.
92. Úřad se při posuzování postavení účastníka řízení na vymezeném relevantním trhu zabýval předně tím, kteří soutěžitelé hnědé energetické uhlí v České republice produkují, a představují tak nabídkovou stranu trhu. Základním východiskem pro zjištění podílů společností působících na trzích hnědého energetického uhlí, tj. společností CCS, SD a SU, byly informace o objemu prodeje v tis. tun v jednotlivých letech jednotlivými producenty. Úřad v současnosti disponuje informacemi o těžbě a odbytovém prodeji hnědého energetického uhlí v letech 2000 až 2007. Tato data byla očištěna o přímý vývoz jednotlivých těžebních společností v jednotlivých letech⁵⁹ a především o dodávky hnědohelných paliv mezi jednotlivými společnostmi v rámci jednoho koncernu. Při posuzování tržních podílů na vymezeném trhu tak Úřad vycházel z objemu komodity, která reálně na trh vstupuje a o kterou spotřebitel, z jehož úhlu pohledu se na trh nahlíží, může svou poptávkou reálně usilovat. Vnitropodnikové

⁵⁶ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. ÚOHS-S18/01-10192/2009/830/JNo ze dne 19. 8. 2009 ve věci *Telefónica O2 Czech Republic*.

⁵⁷ Srov. nálezn Ústavního soudu č. II. ÚS 192/05 ze dne 11. 7. 2007 ve věci *Telefónica O2 Czech Republic*.

⁵⁸ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/guidance_cs.pdf

⁵⁹ Vývozy činí cca 300 až 2000 tis. tun, což představuje cca 3,5 % objemu prodeje českého hnědého uhlí.

dodávky komodit (tzv. *in-house* prodeje) byly proto z analýzy Úřadu týkající se stanovení tržních podílů vyloučeny.

93. Na základě těchto skutečností vypočetl Úřad následující tržní podíly účastníka řízení v letech 2000 až 2007 na vymezeném relevantním trhu.

Relevantní trh	Tržní podíl CCS							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hnědé energetické uhlí	[...]/%	[...]/%	[...]/%	[...]/%	[...]/%	[...]/%	[...]/%	[...]/%

Zdroj: data poskytnutá CCS, SD, SU

94. Z provedeného výpočtu plyne, že ve sledovaném období až do roku 2005 nepřesahoval tržní podíl účastníka řízení na vymezeném relevantním trhu výši [...] %. Na daném trhu přitom do roku 2005 působil konkurent účastníka řízení, společnost SD, jež disponovala tržním podílem ve výši 45 až 55 %.⁶⁰ Třetí na relevantním trhu působící soutěžitel, společnost SU, dosahovala v období do roku 2005 tržního podílu v rozmezí 5 až 15 %.
95. Od roku 2006 jsou z posouzení celkového trhu, resp. z výpočtů Úřadu, vyňaty vzájemné dodávky mezi společnostmi SD a ČEZ,⁶¹ neboť v důsledku uskutečnění spojení těchto dvou společností se jedná o dodávky v rámci jedné ekonomické jednotky. Tržní podíl účastníka řízení se tak skokově zvýšil od roku 2006 na cca [...] %, což by za jiných okolností mohla být výše tržního podílu indikující existenci dominantního postavení.
96. Úřad v souvislosti se změnou výše tržních podílů subjektů působících na vymezeném relevantním trhu ověřoval, zda od roku 2006 došlo ke změně výše dodávek účastníka řízení na trh. Zjištění Úřadu však potvrdila, že od roku 2006 nedošlo ke zvýšení dodávek účastníka řízení v absolutním vyjádření. Úřad proto uzavírá, že vysoký tržní podíl účastníka řízení v letech 2006 a 2007 na vymezeném relevantním trhu je způsoben toliko vypuštěním objemů *in-house* dodávek mezi společnostmi SD/ČEZ v důsledku uskutečnění spojení těchto dvou společností na sklonku roku 2005. V případě, že by k vypuštění těchto objemů z výpočtu tržních podílů nedošlo, pohyboval by se tržní podíl účastníka řízení i nadále na rozhraní cca [...] %.
97. Po provedeném šetření nebylo rovněž potvrzeno, že by na relevantním trhu došlo spojením společností SD/ČEZ k výrazným faktickým změnám. O tom svědčí skutečnost, že i po roce 2006 se vzájemné dodávky mezi těmito společnostmi pohybují na stejné úrovni objemů a ostatní odběratelé společnosti SD tak nejsou kráceni v dostupnosti paliva. Významné objemy dodávek paliva mezi společnostmi SD a ČEZ, resp. SU a Elektrárnou Vřesová jsou nasmlouvány pouze formou opce, kterou odběratel není povinen uplatnit. Nelze tak vyloučit, že v určitých letech mohou na trh vstoupit další dodatečné objemy hnědého energetického uhlí z těchto nevyužitých opcí. Tato věrohodná hrozba dodatečného rozšíření činnosti konkurentů ve formě uvolnění doposud vázaných objemů a jejich umístění na trh tak relativizuje význam Úřadem zjištěných velikostí tržních podílů.

⁶⁰ Přesná výše tržního podílu společnosti SD na vymezeném relevantním trhu představuje obchodní tajemství, a proto Úřad v souladu se svojí rozhodovací praxí uvádí procentní rozmezí.

⁶¹ Srov. rozhodnutí Úřadu č.j. S 46/05-184/05-SOHS II ze dne 24. 11. 2005 ve věci *ČEZ/Severočeské doly*.

98. Ve sledovaném období, tj. v období od roku 2000, zároveň nedošlo k přesunům významných odběratelů od jednoho producenta hnědouhelného paliva k jinému. Naopak vymezený relevantní trh je typický vyrovnanou a předvídatelnou poptávkou. Rozdíly v odběru jednotlivých zákazníků v průběhu let jsou dány především vývojem teplotních a povětrnostních podmínek v daných letech, nikoli přesunem poptávky odběratelů mezi výše uvedenými producenty hnědouhelného paliva v České republice.
99. Úřad rovněž posoudil existenci možného tlaku vyvolávaného věrohodnou hrozbou vstupu potenciálních konkurentů (rozšíření a vstup) na trh. Dle závěrů Úřadu je pravděpodobnost vstupu nových konkurentů velmi nízká. V rámci vymezeného relevantního trhu nejsou k dispozici další vhodné a dostupné lokality pro otevření nového dolu na hnědé uhlí. V současnosti je také s ohledem tzv. Územně ekologické limity těžby nepravděpodobné rozšíření produkce stávajících konkurentů účastníka řízení.
100. Velký vliv na situaci na trhu hnědého energetického uhlí má podle názoru Úřadu vertikální integrace nejvýznamnějšího konkurenta účastníka řízení, společnosti SD a nejvýznamnějšího odběratele účastníka řízení, společnosti ČEZ. Společnost ČEZ realizuje nejen největší objem odběrů od účastníka řízení, současně je nejsilnějším soutěžitelem na straně poptávky na celém trhu. Účastník řízení je tak nucen konkurovat co do objemu těžby významnějšímu protihráči a současně čelit vysoké tržní síle svého největšího odběratele, společnosti ČEZ. Trh s hnědým uhlím v České republice je typický určitou vzájemnou závislostí těžebních společností a odběratelů hnědého uhlí. V případě, že některý významný odběratel náhle sníží svou spotřebu, je poměrně obtížné neodebrané uhlí ihned prodat jinému odběrateli, neboť okruh takových potenciálních odběratelů je úzký. Takové rozdělení sil fakticky vylučuje dominantní postavení účastníka řízení na celém vymezeném relevantním trhu.
101. Důkazem svědčícím neexistenci dominantního postavení účastníka řízení na relevantním trhu je zmaření aukce, kterou se skupina Czech Coal, do které účastník řízení náleží, snažila od roku 2008 prodávat smluvně nezavázané objemy hnědouhelného paliva. Vyhlášená aukce byla nejsilnějšími odběrateli skupiny Czech Coal ignorována; nakonec se tedy ani neuskutečnila. Také společnost UE, náležející do skupiny J&T, se předmětné aukce na hnědé energetické uhlí vyhlášené skupinou Czech Coal nezúčastnila, i když v průběhu správního řízení opakovaně deklarovala nedostatečnou výši objemů dodávek ze strany účastníka řízení.
102. Při zohlednění tržních podílů společností SD a SU působících na vymezeném relevantním trhu i všech dalších výše uvedených faktorů tak lze z hlediska nabídky hovořit o dvojici co do tržní síly přinejmenším vyrovnaných soutěžitelů, tj. účastníka řízení a společnosti SD následovaných jedním menším konkurentem, společností SU.

103. Lze tak shrnout, že ačkoli od roku 2006 disponuje účastník řízení vyšším tržním podílem, není s tímto ukazatelem spojena odpovídající tržní síla, která by účastníku řízení umožnila chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Účastník řízení tedy, i přes svůj vyšší tržní podíl, **nezaujímá na relevantním trhu hnědého energetického uhlí dominantní postavení ve smyslu § 10 zákona č. 143/2001 Sb.**

VI. Právní posouzení

104. Ochrana hospodářské soutěže na trhu zboží a služeb byla v době od 1. 3. 1991 zajištěna zákonem č. 63/1991 Sb. S účinností od 1. 7. 2001 byl zákon č. 63/1991 Sb. zrušen a nahrazen zákonem č. 143/2001 Sb. Dne 1. 9. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 155/2009 Sb., kterým se mění zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, který však na vymezení skutkové podstaty zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži ve smyslu vedeného řízení nic nemění a zůstává ve shodném znění jako tomu bylo podle zákona č. 143/2001 Sb. ve znění účinném do 31. 8. 2009.
105. Podle § 1 zákon č. 63/1991 Sb. upravoval ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů proti jejímu omezování, zkreslování nebo vylučování. Podle § 1 zákon č. 143/2001 Sb. upravuje ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo ohrožení dohodami soutěžitelů, zneužitím dominantního postavení nebo spojením soutěžitelů.
106. Obě výše uvedené právní normy *de facto* shodně stanovily zákaz zneužití dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů (srov. § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb. a § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb.). Právní úpravy se však liší co do definice dominantního postavení (viz Postavení účastníka řízení na relevantním trhu). V daném správním řízení bylo proto na posouzení jednání účastníka řízení použito právní úpravy, která je pro posouzení postavení účastníka řízení na relevantním trhu příznivější, tj. § 10 zákona č. 143/2001 Sb.
107. Úřad v rámci šetření dospěl k závěru, že **první podmínka skutkové podstaty zneužití, tedy existence dominantního postavení na vymezeném relevantním trhu, jak je definována ve smyslu § 10 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., není naplněna.** Otázkou samotného zneužití dominantního postavení se tak není v daném správním řízení již nutno zabývat.
108. Úřad uzavírá, že v rámci správního řízení nebylo prokázáno naplnění skutkové podstaty porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb. ve smyslu předmětu zahájeného správního řízení. Proto Úřad rozhodl v souladu s § 67 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení dle § 152 odst. 1 a 4 ve spojení s § 83 odst. 1 a § 85 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad, o kterém rozhoduje předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Rozklad se podává u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Včas podaný a přípustný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Robert Neruda, Ph.D. v.r.
místopředseda
pověřený řízením Sekce hospodářské soutěže

Rozhodnutí obdrží:
Czech Coal Services a.s.
V. Řezáče 315
434 67 Most

Vypraveno dne: viz otisk razítka na poštovní obálce, nebo časový údaj na obálce datové zprávy.